

Nagrade na području historiografije

Nagrade Hrvatskog nacionalnog odbora za povijesne znanosti i Društva za hrvatsku povjesnicu za 2015. godinu dobili su: akademik **Tomislav Raukar** za životno djelo, **Lovro Kunčević** za knjigu *Mit o Dubrovniku: diskursi o identitetu renesansnoga grada*, akademik **Dragutin Feletar** i **Ivan Žagar** za popularizaciju povijesti, **Nikola Cik** za diplomski rad te **Ludwig Steindorff** kao strani povjesničar.

Svečano uručenje nagrada obavljeno je na Dan povijesti, 13. svibnja 2016. u sklopu Festivala povijesti *Klifest 2015.* u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu.

Žiri za dodjelu nagrada djelovao je u sastavu: Damir Agičić, Željko Holjevac, Tvrtko Jakovina, Jasna Turkalj, Zdenka Janeković Römer, Marko Trogrlić i Filip Hameršak.

Obrazloženje nagrada

Nagrada „Ivan Lučić“ za životno djelo

Akademik **Tomislav Raukar** završio je studij povijesti, hrvatskog jezika i jugoslavenskih književnosti na Višoj pedagoškoj školi u Splitu, a potom je 1963. diplomirao jednopredmetni studij povijesti na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Na tom je fakultetu i doktorirao obranivši 1975. disertaciju *Ekonomsko-društveni odnosi u Zadru u XV. stoljeću*. Profesor Raukar počeo je raditi kao asistent na Katedri za pomoćne povijesne znanosti, a potom je od 1966. do umirovljenja 2004. bio nastavnik na Katedri za hrvatsku povijest. Deset je godina bio na čelu te katedre kao njezin predstojnik. Od 1997. redovni je član Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, u kojoj je sedam godina – od 2007. do 2014. – bio na čelu Razreda za društvene znanosti. Voditelj je Odsjeka za povijesne znanosti Zavoda za povijesne i društvene znanosti HAZU u Zagrebu.

Glavna su područja istraživanja profesora Raukara hrvatska srednjovjekovna povijest, u širokom luku, od razvoja jadranskih društava do povijesti svakodnevnog života, mentaliteta i pobožnosti, te pomoćne povijesne znanosti. Napose su vrijedna njegova istraživanja notarske građe u arhivima u Zadru, Splitu, Dubrovniku i Zagrebu te u Anconi, Bariju, Traniju i Veneciji. Profesor Raukar napisao je niz djela o srednjovjekovnoj prošlosti Dalmacije i njezinih gradova, posebice Zadra i zadarskog područja, s glavnim usmjerenjem prema ekonomskoj, društvenoj i kulturnoj povijesti. Autor je kapitalne sinteze hrvatske povijesti u srednjem vijeku *Hrvatsko srednjovjekovlje: prostor, ljudi, ideje*. U svoja je djela Raukar unosio mnoge nove elemente koji ranije nisu bili prisutni

u hrvatskoj historiografiji, a ideje je crpao iz europske historiografije, napose talijanske i francuske iz kruga oko časopisa *Annales*.

Profesor Raukar sudjelovao je na velikom broju domaćih i međunarodnih znanstvenih skupova, surađivao na više znanstvenih projekata, a sam je vodio projekte *Hrvatsko kasnosrednjovjekovno društvo 1350.–1550.*, *Hrvatska 1100.–1527.* i *Hrvatska društva u razvijenom i kasnom srednjem vijeku*.

Izuzetno je važno polje djelatnosti profesora Raukara njegov obrazovno-odgojni rad na Sveučilištu u Zagrebu, ali i drugim sveučilišnim i znanstvenim institucijama u Hrvatskoj. Akademik Raukar poznat je po iznimnoj korektnosti, susretljivosti i iznad svega humanom odnosu prema studentima i kolegama. Njegova su predavanja studenti vrlo rado slušali i upijali nove spoznaje o složenim odnosima u srednjovjekovnom dobu, toliko drukčije od ranije stečenih znanja u školi.

Nagrada „Mirjana Gross“ za najbolju knjigu iz povijesti 2015.

Lovro Kunčević završio je povijest i filozofiju na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, a magistrirao je i doktorirao na Odsjeku za srednjovjekovne studije Srednjoeuropskog sveučilišta u Budimpešti. Znanstveni je suradnik u Zavodu za povijesne znanosti HAZU u Dubrovniku. Autor je niza članaka posvećenih povijesti identiteta, ideologija i institucija Dubrovačke Republike u srednjem i ranom novom vijeku.

Knjiga *Mit o Dubrovniku: diskursi o identitetu renesansnoga grada* govori o transformacijama kolektivnog identiteta Dubrovačke Republike tijekom njezina zlatnog doba, od sredine 14. do ranog 17. stoljeća. Uzimajući u obzir najrazličitije povijesne dokumente, od kronika, zakonskih zbornika, diplomatskih pisama, sve do književnosti, rituala i likovnih umjetnosti, autor analizira načine na koje su Dubrovčani opisivali svoj grad-državu, odnosno stvarali „slike“ Republike.

Kunčevićeva je knjiga posvećena aktualnoj i znanstveno relevantnoj temi. Oblici i transformacije kolektivnog identiteta jedno su od središnjih pitanja suvremene povijesne znanosti, a u posljednje vrijeme osobito je izražen interes upravo za slična istraživanja identiteta u predmodernom razdoblju. Ova monografija predstavlja prvu opsežnu studiju važne a gotovo nepoznate teme koja je, povrh toga, u skladu s najsuvremenijim tendencijama u međunarodnoj povijesnoj znanosti.

Drugi je razlog iznimne vrijednosti knjige njena izrazita interdisciplinarnost, a treći velika količina nepoznatog arhivskog materijala koji je u njoj iskorišten i po prvi puta predstavljen. Kunčević je iscrpno konzultirao sve ključne kolekcije dubrovačke arhivske građe, a usto je pronašao i niz dosad nepoznatih dokumenata o Dubrovniku kasnog srednjeg i ranog novog vijeka u mnogim europskim arhivima i knjižnicama. Radi se o različitim opisima Dubrovnika, diplomatskoj korespondenciji te ulomcima dubrovačkih kroničara. Svi ti dokumenti bit će od velike koristi i drugim istraživačima dubrovačke te dalmatinske povijesti srednjeg i ranog novog vijeka.

Konačno, ova studija predstavlja izniman doprinos i zbog široke publike kojoj je upućena. Ne samo da je relevantna za stručnjake s polja historiografije i za istraživače

iz srodnih disciplina poput povijesti umjetnosti ili književnosti, već će, zbog aktualne teme i čitkog stila kojim je pisana, nedvojbeno biti zanimljiva i široj kulturnoj javnosti.

Nagrada „Vjekoslav Klaić“ za popularizaciju povijesti

Dragutin Feletar završio je geografiju na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu 1965, a doktorirao 1982. godine. Isprva je radio kao novinar u Čakovcu i potom u Koprivnici, gdje je započeo i svoju uredničku i izdavačku djelatnost, koja se osobito razvila nakon pokretanja godišnjaka *Podravski zbornik* od 1975. Između 1983. i 2007. Feletar je radio na Geografskom odsjeku PMF-a u Zagrebu. Bio je pročelnik tog odsjeka i dekan Prirodoslovno-matematičkog fakulteta, predsjednik Saveza geografskih društava Hrvatske te urednik časopisa *Geografski glasnik* i *Geographical Papers*.

Dragutin Feletar jedan je od vodećih hrvatskih geografa. Osim geografije i demografije, u žiži je njegova znanstvenog interesa osobito ekonomska povijest i regionalna povijest te nepokretna kulturna baština i kulturna povijest. Od samoga je početka svoje djelatnosti pisao, uređivao i objavljivao i mnoga djela iz povijesti. Autor je ili koautor više od dvadeset knjiga te brojnih članaka u časopisima i zbornicima radova. Povijesnim je temama profesor Feletar prilazio od početka multidisciplinarno. Iz toga proizlazi i njegovo široko zanimanje za objašnjavanje povijesnih procesa u geografskom prostoru. Dao je značajan prinos razvoju hrvatske historijske geografije, kao i povijesti poduzetništva. Doprinio je i istraživanjima ekonomske povijesti.

Nagrađeni akademici Dragutin Feletar i Tomislav Raukar.

Od osobite je važnosti Feletarovo djelovanje na popularizaciji znanosti, što je vidljivo kroz časopis za popularizaciju geografije i povijesti *Hrvatski zemljopis* (danas *Meridijani*), pokrenut 1994. Taj je časopis desecima i stotinama tisuća učenika kao i ostalih ljubitelja povijesti, geografije, ekologije i drugih područja bio i ostao važan izvor popularnih tekstova i ostalih informacija. Napose, profesor Feletar zaslužuje nagradu za popularizaciju povijesti jer je uredio i objavio velik broj knjiga, znanstvenih i stručnih, povijesnog karaktera.

Nagrada „Vjekoslav Klaić“ za popularizaciju povijesti

Ivan Žagar završio je studij povijesti i latinskog jezika na Sveučilištu Jurja Dobrile u Puli, a trenutno je doktorand na studiju moderne i suvremene hrvatske povijesti na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Radi kao profesor povijesti u srednjoj školi. Aktivan je član Istarskoga povijesnog društva – Società Storia Istriana.

Prinos gospodina Žagara na popularizaciji povijesti na području Istre iznimno je značajan, i to na dva polja: u predstavljanju povijesnih knjiga i organiziranju okruglih stolova odnosno tribina te u digitalizaciji historiografske periodike i literature. Na prvome je polju Žagar tijekom nekoliko godina u gotovo mjesečnom ritmu organizirao predstavljanja različitih autora i njihovih knjiga te priredio i vodio veći broj tribina i okruglih stolova. Na promocijama su osim hrvatskih predstavljeni i mnogi strani autori, napose oni koji su svojim djelom vezani u Istru i istarsku povijest. Drugo je polje aktivnog rada prof. Žagara sustavna digitalizacija povijesnih časopisa u Istri, uključujući i časopise na slovenskome i talijanskome jeziku, kako bi se građa zaštitila i postala lakše

Dobitnici nagrada: Lovro Kunčević, Nikola Cik, Tomislav Raukar, Ivan Žagar, Dragutin Feletar.

dostupna javnosti. Dosad su digitalizirani *Vjesnik istarskih arhiva* i *Vjesnik historijskih arhiva u Rijeci i Pazinu*, a projekt se nastavlja dalje.

Nagrada „Ferdo Šišić“ za diplomski rad

Nikola Cik diplomirao je u veljači 2015. obranom rada „Ekohistorija Đurđevca i Virja u drugoj polovici 18. stoljeća“, koji je izrađen pod mentorstvom prof. dr. Hrvoja Petrića. Zaposlen je kao učitelj povijesti u Osnovnoj školi Grgura Karlovcana u Đurđevcu. Dobitnik je Rektorove nagrade 2012./2013. godine. Objavio je nekoliko znanstvenih članaka u časopisima i zbornicima. Posebno se bavi ekohistorijom, povijesnom demografijom i genealogijom. Redovito održava javna predavanja s temama zavičajne povijesti, sudjeluje na znanstvenim skupovima i radi na promociji zavičajne povijesti. Od 2015. je predsjednik Ogranka Matice hrvatske u Đurđevcu. Član je Uredništva časopisa za multidisciplinarna istraživanja *Podravina*.

Cikov diplomski rad plod je sustavnog i predanog višegodišnjeg rada, a napisan je na temelju neobjavljenih i objavljenih izvora te rezultatima dosadašnje historiografije. Vrijednost rada leži u velikoj količini prikupljenih i obrađenih podataka statističke naravi koji mogu služiti kao polazište za daljnja istraživanja. Autor se nije zadržao samo na prepričavanju onoga što su otkrili dosadašnji istraživači, već donosi i niz originalnih tumačenja od kojih je mnoge moguće početi upotrebljavati kao relevantne zaključke.

Pristup Nikole Cika u diplomskom radu predstavlja značajan pomak od dosad ustanovljenog obrasca u istraživanjima takve vrste te daje vrijedan doprinos hrvatskoj historiografiji, što je i prepoznato pa je rad upravo objavljen u knjižnom obliku.

Nagrada „Jaroslav Šidak“ inozemnom povjesničaru

Ludwig Steidorff njemački je povjesničar, od 2000. profesor Sveučilišta Karl Albrecht u Kielu, gdje predaje povijest Istočne i Jugoistočne Europe. Studirao je povijest, slavistiku i germanistiku u Heidelbergu i Zagrebu, habilitirao povijest u Münsteru, gdje je godinama radio kao docent. Kao gostujući profesor predavao je i u Zagrebu i Budimpešti.

Još kao student boravio je na studijskom boravku u Zagrebu prikupljajući građu za svoju tezu o dalmatinskim gradovima u 12. stoljeću. Knjigu pod naslovom *Die dalmatinischen Städte im 12. Jahrhundert. Studie zu ihrer politischen Stellung und gesellschaftlichen Entwicklung* objavio je 1984. u važnoj seriji urbane povijesti izdavača Böhlau Verlag i Instituta za komparativnu povijest gradova u Münsteru. Ta je knjiga do danas ostala možda i najvažniji monografski prilog hrvatskoj povijesti 12. stoljeća te možemo samo žaliti da nije bila prevedena. Nedavno je u suradnji s drugim kolegama profesor Steidorff uredio knjigu *Splitski statut iz 1312. godine. Povijest i pravo* u izdanju Književnog kruga u Splitu.

Vrhunac Steidorffova bavljenja hrvatskom povijesti njegova je knjiga *Povijest Hrvatske od srednjeg vijeka do danas*, objavljena u hrvatskom prijevodu 2006. a na njemačkom jeziku pod naslovom *Kroatien. Vom Mittelalter bis zum Gegenwart* pet godina

ranije. Taj monografski pregled hrvatske povijesti rezultat je dugogodišnjeg Steindorffova bavljenja hrvatskom problematikom, s nizom radova koji su se bavili najviše srednjim vijekom i 20. stoljećem. Knjiga je prevedena na slovenski i talijanski jezik. Po sudu mnogih povjesničara, radi se o najboljem kratkom pregledu hrvatske povijesti, koji je – zahvaljujući svojoj kvaliteti i autorovom ugledu u znanstvenoj zajednici – širokoj čitateljskoj publici izvan hrvatskih granica pružio sažetu i pouzdanu informaciju o hrvatskoj prošlosti.

Profesoru Ludwigu Steindorffu nagrada je uručena na Petom kongresu hrvatskih povjesničara u Zadru. Slijeva nadesno: Željko Holjevac, predsjednik Društva za hrvatsku povjesnicu, Ludwig Steindorff i Damir Agičić, predsjednik Hrvatskoga nacionalnog odbora za povijesne znanosti.